

GROENLINKS

Wormerland

Verkiezingsprogramma
2026-2030

Een warm **hart** voor
Wormerland

Natuurlijk, sociaal, leefbaar

Inleiding

Iedereen in Nederland hoort een fijn en vrij leven te kunnen leiden in verbondenheid met elkaar. Zo'n leven kan op duizend manieren verschillen, maar sommige dingen zijn onmisbaar. Een huis waar je je thuis voelt. Schone lucht en een gezonde omgeving. Mensen en voorzieningen in de buurt waarop je kunt rekenen. De ruimte om jezelf te zijn. We willen en kunnen niet zonder. Eén ding is zeker: die voorwaarden krijgen we alleen voor elkaar als we het samen doen. Voor goede zorg, nieuwe woningen en schone straten hebben mensen elkaar nu eenmaal nodig. Maar als we inderdaad samenwerken, omzien naar elkaar en de ander de kans geven om te groeien, dan is er ongelooflijk veel mogelijk. Van heel groot tot heel dichtbij in onze eigen gemeente. Wat dat allemaal kan zijn, laten wij zien in dit verkiezingsprogramma voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

Wij hebben een warm hart voor Wormerland en we willen de best mogelijke gemeente zijn voor onze inwoners. We moeten ook eerlijk zijn: we leven in een ingewikkelde tijd en gemeenten zitten in (financieel) zwaar weer. Het is niet zeker dat we al onze ambities en wensen de komende jaren kunnen realiseren. We kunnen wél beloven dat we alles op alles zullen zetten om de plannen, wensen en ambities waar te maken!

Een warm hart voor wonen

Of het nu gaat om je kinderen, een vriendin of jij zelf: iedereen kent wel iemand die op zoek is naar een huis in Wormerland. Voor te veel mensen is die zoektocht een blok aan hun been geworden: jongeren die willen uitvliegen, starters die een gezin willen stichten, ouderen die gelijkvloers willen wonen. Dat kan zo niet langer. Onze woningen zijn jarenlang overgeleverd aan de vrije markt. Nu is het tijd voor actie. Topprioriteit nummer één: er moeten nu meer betaalbare huizen bij in onze gemeente. Daarom doen we in het eerste hoofdstuk voorstellen om als gemeente de bouw te sturen en te versnellen. Maar snelheid moet hand in hand gaan met kwaliteit. Mensen hebben het meeste aan mooie, goed geïsoleerde woningen in een fijne omgeving. Dat geldt evengoed voor nieuwe woningen als voor huizen waar mensen al jaren wonen.

Een warm hart voor elkaar

Iedereen moet de huur en de boodschappen kunnen betalen. Maar een goed leven draait om meer dan het einde van de maand halen. Sporten, lezen, leren, werken en mensen ontmoeten – dat hoort bij een goed bestaan. En het mooie is: hoe meer mensen kunnen meedoen, hoe sterker de samenleving is. Wij willen dat Wormerland dit enorme potentieel benut. Daarom doen we in hoofdstuk twee voorstellen voor zorg waarbij de mens centraal staat, onderwijs dat elk kind dezelfde kansen biedt en goede ondersteuning voor mensen bij wie het leven tegenzit. De realiteit is echter ook dat de gemeente steeds méér taken krijgt, en steeds minder geld om ze uit te voeren. Wij vinden dat inwoners daar niet voor mogen opdraaien. Het geldt dat de gemeente heeft, moet in de eerste plaats gaan naar de mensen die dit het hardst nodig hebben. In schaarste maken we altijd de eerlijke keuzes. Tegelijkertijd kijken wij naar het kabinet. De landelijke overheid hoort te zorgen dat mensen het hoofd

boven water kunnen houden. Dat mensen goede zorg, een buurthuis en een bibliotheek in de buurt hebben. Wij vinden dat de landelijke overheid deze verantwoordelijkheid van zich afschuift en we strijden ervoor om daar verandering in te brengen.

Een warm hart voor échte participatie

Met alle uitdagingen die op ons afkomen in de beperkte ruimte die we daarvoor hebben, is het belangrijker dan ooit dat we in gesprek gaan met elkaar. Inwoners moeten aan de start van grote projecten al worden meegenomen. Daarbij is belangrijk dat we de kwaliteiten en kennis van inwoners op waarde schatten. Samen kunnen we tot de mooiste oplossingen komen voor diverse problemen.

Een warm hart voor een groene en gezonde gemeente

Klimaatverandering is nu aan de gang, dat is geen mening maar een feit. De gevolgen van uitstoot en vervuiling zijn voor veel mensen al dichtbij. Er komen meer plensbuien, hittegolven en droogtes op ons af. Insecten verdwijnen uit het Wormer- en Jisperveld en het water is eigenlijk te vies om in te zwemmen. Daarom doen we in het derde hoofdstuk van dit programma voorstellen voor een schone gemeente en een groene economie. Wij willen dat de gemeente de regie neemt om over te stappen naar schone energie, om de fiets en het openbaar vervoer te stimuleren en om onze leefomgeving groener te maken. En we willen ook dat iedereen kan meedoen in deze transitie. Zonnepanelen, woningisolatie en een warmtenet horen voor iedereen betaalbaar te zijn.

Een warm hart voor een fijne gemeente

Alle gemeenten in Nederland hebben het moeilijk. Dat geldt ook voor Wormerland. De afgelopen jaren hebben gemeenten er steeds meer taken bij gekregen, zonder dat daar ook budget voor is overgeheveld naar de gemeenten. In tegendeel, kleine gemeenten zoals Wormerland hebben het daar zwaarder mee dan de grotere gemeenten. Doordat wij grote burens hebben zoals Amsterdam en Zaanstad is het voor ons nog weer moeilijker dan voor kleine gemeenten in andere delen van Nederland. Wij hebben een warm hart voor Wormerland en willen dat Wormerland een fijne plek blijft om te wonen en leven. Daarom is het belangrijk dat we zo snel mogelijk een fusiepartner kiezen. Dat willen wij samen met onze inwoners doen. We zorgen er voor dat inwoners uit alle lagen van de bevolking kunnen meepraten over de toekomst van Wormerland.

Inhoudsopgave

Een warm hart voor wonen	5
Een warm hart voor elkaar	8
Een warm hart voor échte participatie	11
Een warm hart voor een groene en gezonde gemeente	13
Een warm hart voor een fijne gemeente	17

Een warm hart voor wonen

Moderne woonvormen

Er zijn nog altijd te weinig woningen in Wormerland en er is vooral een gebrek aan betaalbare woningen. Daarom zetten wij vol in op moderne woonvormen zoals Knarrenhofjes, Wonen in 2e lijn, Tiny houses en woningsplitsen voor de korte klap. Hierbij besteden we extra aandacht aan het feit dat we een vergrijzende omgeving zijn. Het is daarom belangrijk dat er juist ook voor senioren eigentijdse woonvormen beschikbaar komen met bijpassende voorzieningen, bijvoorbeeld een hofje met een huisartsenpost, gezelschapsruimte, gezamenlijke moestuin en dergelijke.

Woningbouwprojecten

Er moeten ook reguliere woningen bij komen. Daarbij is van belang, dat we zorgen dat er woningen bijkomen waar het meest behoefte aan is. Daar wordt tot nu toe onvoldoende aandacht aan besteed. In Wormerland is veel vraag naar kleinere, betaalbare woningen voor starters, singles en senioren. De wachttijd voor een sociale huurwoning is een van de langste van Nederland. Dat komt ook, doordat juist voor de groep met de laagste inkomens geen sociale huurwoningen worden gebouwd. Dat willen wij veranderen. Daarom gaat het aandeel sociale huurwoningen bij nieuwbouwprojecten omhoog naar 40%, waarvan een deel bestemd moet worden voor de mensen met de laagste inkomens.

Bij alle woningbouwprojecten wordt in eerste instantie gekeken naar houtbouw en circulair bouwen. Gasloos en klimaatadaptief bouwen zijn de standaard. Waar mogelijk passen we innovatie en nieuwe mogelijkheden toe zoals buurtbatterijen. Daar over vertellen we meer in hoofdstuk 4.

Om dit alles te realiseren is een daadkrachtig bestuur nodig dat overzicht en inzicht heeft en moet de participatie aan de voorkant van de projecten goed georganiseerd zijn. Daar vertellen we meer over in hoofdstuk 3.

Wonen is meer dan een huis.

Wonen is ook een fijne leefomgeving waar je een warm gevoel van krijgt. Daarom willen wij zoveel mogelijk groen en ruimte behouden. We wonen in een prachtig gebied, omgeven door Natura2000 en dat koesteren wij. We willen ook graag, dat iedereen kan genieten van ons unieke veenweidegebied. Mede daarom brengen we het project sportaccommodaties terug naar de kern. Wij willen graag een duurzame, toekomstbestendige sporthal met tennis en indoor padel op de Spatterstraat. Door de keuze voor deze locatie kunnen er snel duurzame woningen worden gebouwd bij de DrieMorgen en De Caascooper. Zo blijven het ijsbaanterrein en het Kerkepad behouden voor de weidevogels en voor alle inwoners van Wormerland om te

wandelen en te genieten van onze prachtige natuur. Het zou fantastisch zijn als het lukt om een langere of zelfs volledige wandelronde door het veld van te maken.

Natuur in de buurt

Ook willen wij heel graag voedseltuinen in de kernen waar bewoners met elkaar en voor elkaar bloemen en fruit verzorgen. Hoe leuk is het als je een warm contact hebt met je burens door je eigen bloemen, frambozen en aardbeien voor de deur samen te verzorgen? Ook gaan we zorgen dat het bomenbeleid flink wordt verbeterd. Er komen bomen bij en er wordt beter gekeken naar welk type inheemse boom we ergens planten. Want bomen zorgen voor een schonere lucht, dragen bij aan de biodiversiteit, vangen overvloedig regenwater op, zorgen voor verkoeling én maken ons gelukkiger.

Voorzieningen, veiligheid en verkeer

Warm wonen betekent ook dat er voorzieningen zijn. Zwembad 't Zwet, de bibliotheek, winkels, dorpshuizen, horeca, theater, filmhuis en sport zijn onmisbaar en belangrijke plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Wij koesteren dit, we stimuleren dit en we ondersteunen dit.

Om ervoor te zorgen dat iedereen zich in het lokale verkeer veilig voelt, verlagen we de snelheid binnen de kernen naar 30km per uur. Fietsen en wandelen stimuleren we door het fietsnetwerk te verbeteren en waar nodig voetpaden aan te leggen. Ook maken we de omgeving veiliger voor vrouwen. Bijvoorbeeld door extra ledverlichting en toezicht op onveilige plekken zoals onder de Clausbrug.

Waar lopen wij warm voor:

- **Projectleider voor eigentijdse woonvormen**
- **Realisatie knarrenhof(jes)**
- **Leegstaande bedrijfspanden ombouwen naar betaalbare woningen**
- **Leegstandswet goed gebruiken**
- **We bouwen extra huizen door een extra laag boven of naast bestaande wooncomplexen te bouwen**
- **Beleid wonen in 2e lijn uitvoeren en (pre-)mantelzorgwoningen ruimer toestaan**
- **We gaan aan de slag met de Bartelsluisbuurt. Daar zorgen we voor kleinschalige, passende woningbouw waardoor we de renovatie van de sluis en sluiswoning kunnen realiseren.**
- **Aandeel sociale woningen omhoog naar 40%**
- **Binnen de sociale huurwoningen is minimaal 60% geschikt voor de laagste inkomens**
- **Openbaar toilet bij de Omslag in Wormer en we onderzoeken waar meer openbare toiletten nodig en mogelijk zijn**
- **Veilige kernen met 30km zone**
- **Voedseltuinen in de wijken**
- **Nieuwe sporthal en tennis/padel bij de Spatterstraat**
- **Behoud van het Kerkepad en IJsbaanterrein**
- **We gaan aan de slag om een volledige wandelronde te realiseren**
- **Verbetering waterkwaliteit in samenwerking met de provincie en het hoogheemraadschap**

- **Er komt meer ruimte voor klimaatadaptatie: we leggen meer wadi's en ondergrondse regenwateropvang aan en we ontkoppelen de hemelwateropvang van het riool.**
- **Er komt subsidie voor inwoners die hun tuin en dak vergroenen. Mensen die we niet kunnen overtuigen, zullen we overhalen tot actie door bijvoorbeeld een verordening voor het afkoppelen van regenwater**
- **Samen met waterschappen nemen we maatregelen voor klimaatadaptatie, zoals voldoende berging van regenwater. Dit betalen we uit de rioolheffing. Dat kost een paar euro per jaar extra en voorkomt dat we straks meer betalen aan klimaatschade**
- **We planten meer en betere inheemse bomen**
- **We doen aan echt goede participatie. Kijk voor hoe we dat doen bij hoofdstuk 3**
- **Kunst en cultuur is er voor iedereen**
- **Behoud en versterking van zwembad, theater, filmhuis en bibliotheek**

Een warm hart voor elkaar

Zonder elkaar zijn we nergens. Samen leven met de mensen om ons heen geeft ons zekerheid, voldoening, een gevoel van verbondenheid. Dat begint vlakbij: een schroevendraaier lenen bij de burens, een praatje voor de deur, een arm om je heen als het tegenzit. Net zo belangrijk zijn zaken als een bekende huisarts, een fijn buurthuis met koffie, een theater en een goede school voor je kinderen. Als je daarop kunt rekenen, dan verandert zomaar een straat in j  uw straat, in jouw buurt, in jouw dorp. Dat vertrouwen is de basis van een fijn bestaan.

GroenLinks heeft een warm hart voor de kracht van onze samenleving. We kunnen wel tegen een stootje. Als mensen vanuit een stevige basis de kans krijgen om actief mee te doen, dan plukken we daar allemaal de vruchten van. Mensen dragen in het dagelijks leven al ontzettend veel bij, bijvoorbeeld door een voetbalteam te trainen of te koken voor de buurvrouw. Of door mee te doen aan de Buurtcamping of in een van onze vele buurtverenigingen. Wat GroenLinks betreft versterken we die kant van de samenleving. Onder andere Scwo en Welzijn wonen plus spelen een grote rol in dit sociale netwerk in onze gemeente. De vele vrijwilligers die ook via hen actief zijn vinden wij van belang. Dit willen we graag continueren en blijvend ondersteunen. Als de gemeente inwoners meer vertrouwen geeft, zijn wij ervan overtuigd dat zij ook meer vertrouwen terugkrijgt. Dat mensen weer het gevoel krijgen dat de overheid aan hun kant staat. En dat niet alleen dezelfde mensen reageren op een participatietraject of een buurtbudget aanvragen, maar juist ook de mensen die dat nu nooit doen.

Goede voorzieningen

Wij geloven in een stevige basis voor iedereen. Een inkomen waarmee je het einde van de maand haalt, een dokter beschikbaar is als je ziek wordt, een goede opleiding voor jou en je kinderen vanzelfsprekend is – dat zijn geen extra's maar minimale zekerheden waar iedereen recht op heeft. Net als sporten om gezond te blijven, reizen voor een betaalbare prijs en een veilige omgeving waar jij je op je gemak voelt. Goede publieke voorzieningen zijn een harde voorwaarde voor een sterke samenleving. Het moeten de plekken zijn waar mensen met een dikke portemonnee en een smalle beurs elkaar weer tegenkomen. Zorg die niet werkt vanuit een ingewikkeld stelsel, maar vanuit de mens en gemeenschap. Onderwijs waarin ieder kind dezelfde kansen krijgt.

Hulp als het nodig is

GroenLinks wil dat de gemeente er is voor inwoners die het zwaar hebben. Ook in onze gemeente kan een deel van onze inwoners niet of nauwelijks rondkomen. Veel

mensen raken in een overlevingsstand: als je niet zeker weet of je vanavond te eten hebt, dan kun je ook niet vooruitkijken en iets opbouwen. Steeds meer mensen raken in de schulden. Dikwijls kampen zij met stress of andere mentale klachten. Juist deze groep wordt nu vaak niet bereikt met de steun die er wel is. Daarom kiezen wij voor hulp die dicht bij de mensen staat. Een bekend gezicht tegenover je werkt soms beter dan een maatregel op papier. En we werken met wijkteams die brede kennis hebben, van schulden tot (mentale) zorg, van armoede tot ondermijnende criminaliteit. Problemen spelen vaak tegelijkertijd en door elkaar heen. Het antwoord is een gemeente die mensen vertrouwt, serieus neemt en samen werkt aan oplossingen.

Iedereen kan meedoen

Er is ontzettend veel werk te doen om Wormerland nog sterker, socialer en groener te maken. GroenLinks wil daarbij ook de mensen betrekken voor wie nu geen plek is op de werkvloer. We creëren basisbanen voor de grote groep mensen die wel betaald werk wil doen, maar voor wie nu geen plek is op de arbeidsmarkt. Zo'n basisbaan – bij de gemeente, een maatschappelijke onderneming of een regulier bedrijf – moet genoeg opleveren om van rond te komen en sluit goed aan op een uitkering of toeslagen.

Iedereen kan meedoen, dat geldt ook voor nieuwkomers in onze gemeente. We zorgen voor goede, kleinschalige opvang voor een eerlijk deel van de mensen die in Nederland asiel aanvraagt. En we helpen statushouders om zo snel mogelijk aan het werk te gaan, zodat ook zij hier een fijn leven kunnen opbouwen. Voorzieningen als taalles, jobcoaching en dagactiviteiten voor nieuwkomers maken we toegankelijk voor de rest van de buurt. Ten slotte betrekken we de steeds grotere groep gezonde ouderen bij onze gemeente. Wormerland is een van de meest vergrijzende gemeenten van Nederland. Dat is niet alleen een uitdaging, het is ook zeker een kans. Heel veel mensen willen hun tijd nuttig besteden, bijvoorbeeld in het onderwijs of de zorg in hun eigen omgeving. Wat ons betreft laat onze gemeente die kans niet liggen.

Samen leven

Net als in heel Nederland is de bevolking van Wormerland divers. In een tijd van toenemend wantrouwen en polarisatie is het belangrijker dan ooit dat de gemeente er voor iederéén is. Ongeacht je geloof, culturele achtergrond, gender, seksuele gerichtheid – je moet je vrij over straat en door de samenleving kunnen bewegen. Discriminatie pakken we hard aan. En we werken aan een inclusieve gemeentelijke organisatie die echt van iedereen is.

Waar lopen wij warm voor:

- **De gemeente benadert mensen altijd vanuit vertrouwen en met aandacht voor de menselijke maat**
- **De gemeente gaat mensen actief benaderen met laagdrempelige ondersteuning en daarbij samen werken met onder andere de scholen, sportclubs en Scwo om armoede te signaleren**
- **Van jeugdhulp tot schuldhulp, van samen een toeslag aanvragen tot een nieuwe wasmachine regelen, moet allemaal bij 1 loket geregeld kunnen worden**

- Als kwetsbare inwoners zorg nodig hebben, voorkomen we dat ze in de problemen komen door bijvoorbeeld het eigen risico te dekken
- Je krijgt bij voorkeur een meerjarige indicatie binnen de Wmo. Zo krijgen onder anderen mensen met een chronische ziekte meer zekerheid
- We kijken of de menstruatie-uitgiftepunten, die we als GroenLinks hebben geregeld, kunnen worden uitgebreid in de kleinere kernen
- De regelingen, die op de inwonerspaspas zouden komen, gaan we alsnog uitbreiden. Er komt een ruim aanbod (denk aan korting op kleding, schoolspullen, sport, theater, muziekles en dergelijke) voor een grotere groep. We gaan hier warm mee om
- We zetten in op schuldenpreventie door de afspraken met WormerWonen, Parteon en de energiebedrijven voor signalering van schulden te hernieuwen. De gemeente kan dan een schuldpreventiemedewerker sturen om de inwoners te helpen
- Jongeren verlaten niet zomaar hun school voortijdig. Vrijwel altijd speelt er meer. Wij willen dat leerplichtambtenaren meer ondersteuning gaan bieden aan schoolverlaters en minder hameren op handhaving
- Al vóór de basisschool beginnen we met voor- en vroegschoolse educatie. Elk kind van 2 tot 6 jaar krijgt toegang tot extra taalonderwijs en ontwikkelingsactiviteiten. Ook kan elk kind tussen 2 en 4 jaar tenminste twaalf uur per week naar de peuterspeelzaal. We doen dit in nauwe samenwerking met Baloe en Boefje
- We investeren in de bibliotheek. Zo gaan we laaggeletterdheid tegen én creëren we een warme ontmoetingsplaats. Iedereen kan een kopje koffie drinken, een praatje maken of vrijwilligerswerk doen. Zo gaan we ook eenzaamheid tegen
- Ook de andere ontmoetingsplaatsen, zoals de dorpshuizen, ondersteunen en versterken we in hun functie. Voor iedereen, met iedereen
- Kunst en cultuur ervaren maakt gelukkiger. Daarom moet iedereen de kans krijgen om hiermee in aanraking te komen. Samen met Scwo versterken we het kunst- en cultuurnetwerk in de gemeente
- We stimuleren initiatieven van inwoners voor hun buurt. Bijvoorbeeld het afzetten van de straat voor een straatfeest kan rekenen op onze warme steun in de vorm van een vergunning en subsidie

Een warm hart voor echte participatie

In Januari 2025 is de wet 'Versterking participatie op decentraal niveau' ingegaan. Dit houdt in, dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor goede participatie van en voor inwoners bij projecten zoals woningbouw of het oprichten van een coöperatie. GroenLinks Wormerland heeft hier een warm hart voor, omdat we geloven in de kracht van samenwerking, de kracht van iedere inwoner en de kracht van overleg. Door met elkaar te overleggen krijg je inzicht, begrip en kom je vaak tot betere plannen.

Uitvoering van participatie

We hebben in Wormerland inmiddels een nieuw participatiebeleid vastgesteld. Dat is een mooi document met uitvoeringsagenda. Voor de komende periode is van belang dat dit een praktische uitwerking gaat krijgen. Want nu bestaat participatie vaak uit een bijeenkomst voor inwoners waarbij de gemeente laat zien wat de plannen zijn en inwoners daar wel iets van kunnen vinden, maar niet weten of daar ook iets mee gebeurt. En vaak is zo'n bijeenkomst pas op het moment als de plannen al bijna klaar zijn. GroenLinks wil échte participatie. Bij belangrijke plannen organiseren we in een vroeg stadium een burgerberaad, waarbij door middel van loting mensen van alle lagen van de bevolking uitgenodigd worden om echt mee te praten en denken over het onderwerp. Dat hoeft misschien niet altijd, maar wel bij belangrijke onderwerpen. We gaan dit bijvoorbeeld doen met omwonenden van de Spatterstraat over de tennisbanen en de sporthal.

Doe democratie

Zo heb je ook de 'Doe democratie'. Daarbij helpen we inwoners die zelf met een plan komen. Dat kan iets praktisch zijn zoals het opzetten van een coöperatie om een buurtbatterij aan te schaffen, maar ook zoiets als het organiseren van zorg in de buurt in eigen beheer nemen of een jaarlijkse sponsorloop om de wijk gezamenlijk op te knappen. Wij gaan hier actief mee aan de slag om ervoor te zorgen dat inwoners weten dat dit kan en dat de gemeente hen er warm bij kan ondersteunen. We doen het samen!

Jongerenparticipatie

Verder zouden we ook graag zien dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen meer bij het democratisch proces worden betrokken. Kinderen en jongeren hebben recht op invloed op de beslissingen die hen (en hun toekomst) aangaan. Ze hebben dikwijls een andere blik op problemen en oplossingen dan ouderen. Kinderen en jongeren hebben ideeën die vaak vernieuwend en creatief zijn, en daar kan de gemeente van profiteren. Democratisch burgerschap kan niet alleen in de klas worden geleerd: het moet worden ervaren. Door op jonge leeftijd te beginnen met het betrekken van kinderen bij de gemeente en haar taken, wordt democratisch burgerschap versterkt. Ze leren bovendien vaardigheden die ze in staat stelt om mee te doen in het publieke debat en de democratie; denk aan mediawijsheid, debatvaardigheden, het kennen en gebruik maken van grondrechten. Kinderen- en jongerenparticipatie willen we laten opnemen in de participatieverordening.

Waar lopen wij warm voor:

- **Bewonersinitiatieven, lokale netwerken en maatschappelijke organisaties zijn voor het leven in ons dorp enorm waardevol. Daarom willen we meer vertrouwen, samenwerking en ondersteuning vanuit de gemeente voor alle goede ideeën die vanuit de samenleving zelf ontstaan**
- **We maken een democratieprogramma waarin inwoners, van jong tot oud, meer kunnen leren over hoe de democratie in onze gemeente werkt**
- **We nemen kinderen- en jongerenparticipatie op in het participatiebeleid**
- **Drie tot vier keer per jaar nemen kinderen uit onze gemeente het vragenhalfuurtje aan het begin van de raadsvergadering over**
- **We organiseren een burgerberaad over de verduurzaming sportaccomodaties. We zorgen er door middel van een gewogen loting voor, dat ook inwoners die normaal gesproken niet de kans krijgen om mee te praten nu wel hun stem laten horen, hun ideeën kunnen delen en onderdeel worden van het besluitproces. Zo kunnen we dit plan verbeteren en er voor zorgen dat de tennisvereniging en sporthal een warm hart vormen voor de buurt, waar iedereen zich thuis voelt**
- **Inwoners met plannen voor hun straat, buurt of wijk krijgen hulp van de gemeente om dit te organiseren**
- **De contactcommissies zetten we meer in hun kracht. Zij weten precies wat er speelt in en belangrijk is voor de verschillende kernen. Daarom wordt er ook een contactcommissie Wormer opgericht**
- **Het project Bartelsluisbuurt pakken we serieus op en we zorgen er voor dat inwoners ook bij dit project al bij de start goed kunnen meedenken**
- **De gemeente is vaker in de dorpshuizen en De Omslag of bibliotheek aanwezig met inloopspreekuren en bewonersbijeenkomsten. Die gaan niet alleen over grote omgevingsplannen, maar ook over kleinere punten zoals parkeren in de buurt, overlast melden of regenwater opvangen**

Een warm hart voor een groene en gezonde gemeente

GroenLinks Wormerland gelooft in een eerlijke, groene en gezonde toekomst voor alle inwoners van onze gemeente. De energietransitie is niet alleen een technische opgave, maar ook een sociale opgave waarin iedereen mee moet kunnen doen. We zetten in op een klimaatneutrale gemeente in 2040, waarbij aardgasvrij wonen, duurzame energiebronnen en lokaal eigenaarschap centraal staan. Dit doen we op een manier die inclusief en democratisch is, met warme aandacht voor het aanpakken van energiearmoede, zodat iedereen mee kan doen.

Eerlijke transitie

De klimaatcrisis vraagt om een snelle en rechtvaardige omwenteling, waarbij niemand achterblijft. In Wormerland maken we de omslag naar een klimaatneutrale gemeente, waar betaalbare energie en een gezonde leefomgeving voor iedereen toegankelijk zijn. Door samen te werken met inwoners, bedrijven en regionale partners benutten we de unieke kansen van onze gemeente, zoals de restwarmte van lokale industrieën en aquathermie, om een duurzame en sociale energietransitie te realiseren. Er zijn al veel plannen gemaakt om de bestaande wijken van het gas af te laten gaan en nu is het de hoogste tijd om dit te gaan doen. We beginnen met de wijken Plaszoom en Molenbuurt. Daarnaast zorgen we dat de biomassacentrale bij Neck-Zuid zo snel mogelijk afgesloten kan worden. De gemeente ondersteunt door middel van bijvoorbeeld een witgoedregeling de mensen met lagere inkomens. Ook ondersteunen we initiatieven van burgers om in een energiecoöperatie groene stroom op te wekken en bijvoorbeeld een buurtbatterij te plaatsen.

Van A naar B

Allereerst gaat de snelheid in de bebouwde kom wat ons betreft omlaag naar 30 kilometer per uur. Dat is niet alleen goed voor de veiligheid van onze kinderen en ouderen, het zorgt ook voor een lagere uitstoot. In de openbare ruimte geven we voorrang aan de wandelaar en de fietser. Nieuwe gebieden richten we juist daarop in. We snappen ook dat we in onze landelijke gemeente de auto nodig blijven hebben. Daarom breiden we het aantal laadpalen fiks uit. In samenspraak met de bewoners kijken we waar die het beste kunnen komen.

Groene economie

Een gezonde omgeving vraagt om een groene economie. Heel veel burgers en bedrijven zijn al begonnen om de nieuwe economie die we nodig hebben vorm te geven. Het is aan ons als gemeente om dit te stimuleren en iedereen erbij te betrekken. Om te beginnen door plekken te creëren waar duurzaam wordt gewerkt. Denk aan een coöperatie van buurtbewoners die voedsel verbouwen of een bedrijventerrein waar ondernemers samen schone energie opwekken. We streven naar lokaal eigenaarschap: de mensen uit de buurt die het werk doen, nemen ook de belangrijke beslissingen.

We hebben ook in onze gemeente te weinig ruimte voor alles wat we moeten en willen. Een heel groot deel van de ruimte in onze gemeente is beschermd natuurgebied en dat willen wij ook zo houden. Daardoor moeten we goede keuzes maken voor de ruimte die we wel kunnen gebruiken. Daarom willen wij in ieder geval vastleggen dat er binnen Wormerland geen ruimte is voor datacenters. Deze nemen veel kostbare ruimte in en verbruiken veel kostbare energie.

De schaarste beperkt zich niet tot de ruimte alleen. Het stroomnet is zwaar overbelast waardoor nieuwe woningen en bedrijven soms niet direct een aansluiting kunnen krijgen. Dat terwijl we voor de ontwikkeling en verduurzaming van de economie juist méér groene stroom nodig hebben. Wij vinden dat de aansluitingen die er zijn, eerst naar woningen en naar de lokale, groene economie moeten gaan. De gemeente gaat de netbeheerder ook helpen om op te schalen. We versnellen de aanleg van kabels en elektriciteitshuisjes door versnelde vergunningsverlening. Ook stimuleren we lokale elektriciteitsopwekking en gebruik; als mensen in een coöperatie hun eigen stroom opwekken, opslaan in een buurtbatterij en zelf gebruiken, wordt het net immers ook niet belast. Ons overmatige grondstoffengebruik is een belangrijke aanjager van klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en vervuiling. Daarom werken we aan een circulaire economie die zuinig omspringt met grondstoffen en deze zoveel mogelijk in de kringloop houdt.

Natuur in onze gemeente

Wij zijn een groen landelijke gemeente. Daar zijn we blij mee en trots op. Het Wormer- en Jisperveld is een beschermd cultuurlandschap van internationale allure. Het unieke open veenweidegebied omvat wilde flora en fauna die zijn aangewezen om in stand te houden, zoals de veenmosrietlandjes (met bijzondere planten zoals Zonnedaauw) en de Kemphaan, Smient en Grutto. GroenLinks heeft hier een zeer warm hart voor en wij willen dan ook dat de gemeente weer een rol gaat spelen in het beheer van het Wormer- en Jisperveld. De afgelopen periode is dit volledig overgelaten aan de provincie, die het gebiedsproces nu heeft moeten stilleggen.

Daarvoor is ons veenweidegebied te kostbaar en daarom willen wij weer grip krijgen op de ontwikkelingen om dit prachtige gebied te behouden.

Waar lopen wij warm voor:

- We zetten de transitie naar aardgasvrij wonen voort en versnellen waar mogelijk. Met Plaszoom en Molenbuurt als eerste stap
- We gaan door met de inzet van energiecoaches, die bij mensen langs gaan met advies. Mensen met lagere inkomens krijgen van hen isolatiematerialen.
- Met een gemeentelijk noodfonds en gerichte ondersteuning, zoals een witgoedregeling, zorgen we dat huishoudens met lage inkomens mee kunnen doen.
- We stimuleren collectieve warmteprojecten (warmtenetten). Waar mogelijk in samenwerking met bewonersinitiatieven zoals warmtegemeenschappen.
- We ondersteunen energiecoöperaties, zodat inwoners mede-eigenaar kunnen worden van hun energievoorziening, bijvoorbeeld via buurtbatterijen
- We maken werk van lokale duurzame warmtebronnen, zoals aquathermie en restwarmte van Cargill, Lassie en Ofi
- Bij alle collectieve warmteprojecten letten we nadrukkelijk op de betaalbaarheid voor lage inkomens. Elektrische warmtepompen komen alleen daar waar warmtenetten niet kunnen. Dit om netcongestie te voorkomen
- We zetten vaart achter de uitvoering van de Regionale Energiestrategie voor de opwekking van groene energie. Daarbij nemen we een proactieve houding aan en werken we goed samen in onze regio
- De gemeente wordt (mede-)eigenaar van de warmtenetten. We zien die als een publieke voorziening, niet als energiemarkt
- De biomassa centrale bij Neck-Zuid sluiten we zo snel mogelijk af
- Meer gebruik van stroom vraagt om meer transformatorhuisjes. Met Liander en bewoners gaan we kijken hoe we die op een goede manier kunnen inpassen in de openbare ruimte. Waar mogelijk versnellen we de procedures hiervoor.
- We maken gebruik van koppelkansen om bijvoorbeeld klimaatadaptieve maatregelen te combineren met werkzaamheden voor transformatorhuisjes
- We investeren in onze omgevingsdienst. Die kan meer gaan controleren, opsporen en handhaven op onder meer PFAS en andere zeer zorgwekkende stoffen.
- De gemeente stelt een verbod in op het gebruik van PFAS en andere zeer zorgwekkende stoffen, zoals staalslakken, in gemeentelijke infrastructuurprojecten, zoals wegenbouw en waterbeheer.
- We monitoren en beschermen de waterkwaliteit. Met het waterschap en de omgevingsdienst controleren we meer op afvalstromen en lozingen in het oppervlakte- en grondwater.
- Er komen meer laadpalen in de openbare ruimte. Dit doen we in warme samenspraak met de bewoners
- Om netcongestie tegen te gaan, stimuleren we bedrijven om samen te werken in energiehubs. Daarbij stemmen de bedrijven vraag en aanbod van stroom op elkaar af en wekken zij zelf zoveel mogelijk stroom op. Ze slaan die ook zoveel mogelijk zelf op

- We maken heldere afspraken met de bedrijven over duurzaamheid, leveringszekerheid en emissiereductie
- We gaan een circulaire samenwerking aan met de gemeentewerf en lokale ondernemers die bijvoorbeeld het door inwoners gebrachte afvalhout kunnen verwerken tot meubilair in het gemeentehuis, de dorpshuizen of zelfs de nieuwe sporthal.
- We gaan in gesprek met de partners voor het Wormer- en Jisperveld, zoals Provincie, Natuurmonumenten, Hoogheemraadschap, agrariërs en particuliere eigenaren
- We actualiseren de beleidsplannen om verdere bodemdaling tegen te gaan, de CO2 uitstoot te verminderen, de natuurwaarde te behouden en het kenmerkende veenweidelandschap met de weidevogels zichtbaar te houden voor toekomstige generaties

Een warm hart voor een fijne en sterke gemeente

Wormerland is al lange tijd bezig met nadenken over de bestuurlijke toekomst. Zoals wellicht bekend is, is GroenLinks daarbij steeds van mening geweest dat het moet gaan over in welke vorm we de best mogelijke gemeente voor onze inwoners kunnen zijn. In welke vorm, op welke manier doen wij het meeste recht aan ons warme hart voor Wormerland? En wat is het dan precies waardoor we dat warme hart voor Wormerland hebben? Hoe kunnen we juist dát het beste behouden en misschien zelfs verder verbeteren?

Ambtelijke samenwerking

In 2010 is Wormerland een ambtelijke samenwerking aangegaan met Oostzaan. Toentertijd een oplossing om met 1 gezamenlijke organisatie sterker te staan, efficiënter te kunnen werken en zelfstandig te kunnen blijven. Het was de bedoeling dat Landsmeer en Waterland ook mee zouden doen in deze samenwerking, maar dat is nooit gebeurd.

Meer en complexere taken in regionale samenwerking

Sinds 2010 zijn er alleen maar meer taken vanuit de overheid overgeheveld naar de gemeenten. En het zijn niet alleen meer taken (zoals de jeugdzorg en WMO), maar de opgaven zijn ook complexer geworden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de beperkte ruimte die we hebben en alles wat er in die beperkte ruimte moet gebeuren zoals woningen, natuurbehoud, netcongestie oplossen, ruimte voor water bij grote plensbuien en dergelijke. Dat kan geen enkele gemeente alleen en daarom zitten we in allerlei samenwerkingsverbanden om die uitdagingen het hoofd te bieden. Heel goed, maar als kleine gemeente heb je natuurlijk ook maar een kleine stem als je met 7 gemeenten (onder andere de GGD en Veiligheidsregio) of zelfs 32 gemeenten en 2 provincies (Metropool Regio Amsterdam) aan tafel zit. Daar komt nog bij, dat alle overleggen ook ambtelijk voorbereid moeten worden, zodat de wethouder goed beslagen ten ijs kan komen bij zo'n overleg. Dat laatste is ook moeilijk met een kleine organisatie die dit voor 2 gemeenten moet doen. De vraag is dan ook hoe krachtig de stem van Wormerland kan zijn in zo'n samenwerkingsverband naast de grote broers Purmerend, Zaanstad en Amsterdam? Hoe bestuurskrachtig zijn we in de regio? Wat kunnen wij er uit slepen voor onze ambities en voor het behoud van alles wat Wormerland zo mooi en fijn maakt?

3 Onderzoeken binnen 2 jaar met 1 uitkomst

Half 2024 zijn we met de raden van Wormerland, Oostzaan en Landsmeer bij elkaar gekomen en is uitgesproken dat er een gedeelde urgentie werd gevoeld om nu in actie te komen en te onderzoeken of en hoe we als groen-landelijke gemeentes een toekomstbestendige samenwerking konden aangaan. De zogenaamde WOL was geboren. Het bureau &vdLaar heeft aan de hand van door de raden vastgestelde punten onderzocht of er een toekomstbestendige samenwerking als WOL mogelijk is. Hieruit kwam naar voren, dat zelfstandigheid sowieso niet haalbaar zou zijn en dat ook een WOL samenwerking in welke vorm dan ook niet als toekomstbestendig wordt gezien. Vervolgens hebben we een op de financiën verdiepende begrotingsscan laten uitvoeren door Necker en is door Dhr. Schneiders verkend of een fusie van Wormerland, Oostzaan, Landsmeer, Waterland en Edam-Volendam mogelijk is. In zijn rapport komt naar voren dat dit niet het geval is en hij herhaalt het advies van &vdLaar om dan te gaan kijken naar fusie met een grote buurgemeente. Bij voorkeur met een gedeelde identiteit. Uit de begrotingsscan blijkt, dat het water ons aan de lippen staat en dat WOL ook financieel niet als toekomstbestendig wordt gezien.

Waar staan we nu?

Inmiddels zijn verkennende gesprekken opgestart tussen Wormerland en Purmerend en Zaanstad. De uitkomsten hiervan zullen worden afgewogen tegen zelfstandigheid. Mede door alle onderzoeken van de laatste jaren, maar ook doordat we zien dat onze ambtelijke organisatie het zwaar heeft, is GroenLinks Wormerland van mening dat we moeten kijken naar een fusie met Zaanstad of eventueel Purmerend. Misschien is het wel het beste om Wormerland logisch te verdelen door Spijkerboor naar Alkmaar te laten gaan, Neck en misschien ook Wijdewormer naar Purmerend en Oostknollendam, Wormer en Engewormer naar Zaanstad. Dat zou wat ons betreft een onderwerp zijn voor de burgerparticipatie die we gaan organiseren.

Warm hart voor Wormerland

Wij beseffen dat veel mensen heel graag zelfstandig willen blijven. En dat begrijpen we ook. Het voelt fijn om een kleine gemeente te zijn met het gemeentehuis en de burgemeester om de hoek. Het voelt fijn dat er aandacht is voor onze couleur locale. En zo'n kleine gemeente heeft zeker voordelen en een grote gemeente lost niet alles op. Helaas. Maar de realiteit is, dat we het niet meer redden als kleine gemeente naast Amsterdam en Zaanstad. GroenLinks wil een prachtige gemeente blijven waar het heerlijk wonen is. Daarvoor hebben we een grotere organisatie en een grotere begroting nodig die beiden tegen een stootje kunnen. Want alle ambities die we hiervoor hebben opgeschreven in ons verkiezingsprogramma willen wij waarmaken. Maar dat gaat niet lukken als we een zelfstandige gemeente zonder onze ambtelijke partner Oostzaan worden. Daarom willen wij nu de sprong vooruit wagen en samen met de inwoners kijken wat er nodig is om de eigen identiteit, de prachtige natuur en de nabijheid van bestuur te behouden als we gaan fuseren met een grote broer. Omdat we willen dat Wormerland zo fijn blijft. Omdat we een warm hart hebben voor Wormerland.

Waar lopen wij warm voor:

- Een goed participatie traject, waarbij mensen uit alle lagen van de bevolking kunnen meepraten over de fusiemogelijkheden en -wensen
- Onderzoek naar behoud van de eigen identiteit bij fusie. We kijken naar succesvolle voorbeelden van kleine gemeentes die ons zijn voorgegaan zoals de Beemster
- Onderzoek naar nabijheid van bestuur in een grote fusiegemeente. Kunnen we bijvoorbeeld in ons gemeentehuis een gemeenteloket openen voor onze inwoners, zodat we niet allemaal voor alles naar de grote buurgemeente hoeven. Of zijn er zelfs meerdere van dat soort loketten mogelijk in verschillende kernen zodat het bestuur deels juist dichterbij komt
- We gaan er alles voor doen om te zorgen dat we voorzieningen zoals het zwembad, de bibliotheek en het theater in stand kunnen houden.
- We gaan in gesprek met de raad van Zaanstad over het vormen van de gemeente Zaanstreek waarbij alle dorpse kernen op waarde worden geschat
- We nemen nog in 2026 een samen met inwoners vorm gegeven en warm gedragen besluit over de fusie